

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Albu Vasile în numele inculpatului Lungu Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2014, în cauza penală în privința lui

Lungu Mihail Nicolae,

născut la 02 martie 1986, originar din mun. Chișinău, domiciliat în com. Grătiești, str. D. Cantemir, nr. 4, mun. Chișinău.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 03 mai 2013 - pînă la 30 decembrie 2013 (instanța de fond);*
- 2. de la 04 aprilie 2014 - pînă la 05 mai 2014 (instanța de apel);*
- 3. de la 18 iunie 2014 - pînă la 02 decembrie 2014 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 30 decembrie 2013, pronunțată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, procesul penal în privința lui Lungu Mihail în baza art.264 alin. (1) Cod penal, a fost încetat cu liberarea de răspundere penală. În conformitate cu prevederile art. 55 Cod penal, Lungu Mihail a fost atras la răspundere contravențională, cu aplicarea amenzii în mărime de 150 unități convenționale, echivalentul a 3000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Lungu Mihail la 14 martie 2013, aproximativ la ora 07³⁰, conducînd automobilul, de model „Renault Kangoo”, cu n/î C QG - 462, deplasîndu-se pe șos. Balcani, mun. Chișinău, din direcția șos. Chișinău – Orhei spre s. Goian, mun. Chișinău, la intrare în s. Ciorăscu, mun. Chișinău nu a manifestat prudență

sporită la trafic încălcând, cerințele art. 45 al Regulamentului Circulației Rutiere, care stipulează că: „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: - starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, - dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, - starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, - situația rutieră,” art. 39 din RCR potrivit căruia “Înainte de începerea deplasării reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de autovehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic” precum și art. 40 alin. (1) lit. b) din Regulament care stipulează că, „Înaintarea virării la stânga sau întoarcerii conducătorul de vehicul trebuie : să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și urmează să se deplaseze înainte sau la dreapta, precum și pietonilor” și ca urmare a tamponat automobilul de model „Volkswagen T 5” cu nr/î PZ -1351, care era condus de Braghiș Ion și care se deplasa în sens opus. În rezultatul tamponării, pasagerului Florea Fiodor, i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 653/D din 21.01.2013, *vătămări corporale medii*.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Lungu M. să fie condamnat în baza art. 264 alin.(1) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani. În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită să fie suspendată pe un termen de probă de 2 ani.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că inculpatul a admis o încălcare gravă a prevederilor Regulamentului Circulației Rutiere, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea corporală medie a unei persoane. Consideră că instanța de fond la liberarea lui Lungu M. de răspundere penală cu stabilirea pedepsei contravenționale nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii, urmările provocate în urma accidentului rutier, stabilindu-i o pedeapsă inequitabilă. În continuare, apelantul a menționat că în privința lui Lungu M. urma a fi aplicată o pedeapsă penală în baza art. 264 alin. (1) Cod penal.

Ulterior, procurorul a depus o cerere suplimentară prin care a menționat că prevederile art. 55 Cod penal, nu sunt aplicabile față de Lungu M., deoarece, acesta anterior prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15.12.2005 a fost condamnat în baza art. 27,186 Cod penal,

la amendă în mărime de 100 unități convenționale, prin urmare Lungu M. deja nu mai este o persoană, care pentru prima dată a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2014, apelul procurorului a fost admis, casată sentința contestată și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Lungu Mihail a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii stabilite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a statuat că, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal a fost dovedită pe deplin.

Totodată, Colegiul penal a conchis că, instanța de fond aplicînd față de Lungu M. prevederile art. 55 Cod penal, nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute în art. 75 Cod penal, precum și de alte circumstanțe stabilite în speță, stabilindu-i lui Lungu M. o pedeapsă inechitabilă în raport cu fapta comisă.

La fel, Curtea de Apel a menționat că, inculpatul anterior prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 15.12.2005 a fost condamnat în baza art. 27,186 Cod penal la amendă în sumă de 100 unități convenționale, prin urmare, Lungu M. nu mai este o persoană care pentru prima dată a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă și astfel prevederile art. 55 Cod penal, nu mai sunt aplicabile față de acesta.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Albu Vasile în numele inculpatului Lungu Mihail, care invocînd temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod penal, solicită casarea deciziei contestate cu menținerea sentinței Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 30 decembrie 2013, pe motiv că apelul acuzatorului de stat a fost greșit admis.

În argumentarea soluției solicitate recurentul a invocat că instanța de apel la soluționarea chestiunii privind stabilirea pedepsei inculpatului nu a ținut cont de prevederile art. 385 Cod de procedură penală, precum și de faptul că Lungu M. are loc permanent de trai, este angajat în câmpul muncii,

este tînăr, fără antecedente penale, este un bun familist, are la întreținere un copil minor, se caracterizează pozitiv.

Consideră că careva impedimente pentru aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 55 Cod penal nu sunt, deoarece ultimul a achitat integral părții vătămate prejudiciul cauzat iar antecedentele penale se consideră stinse.

Totodată, recurentul a invocat că instanța de apel la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de faptul că Lungu M. la momentul examinării cauzei în ordine de apel, deja achitase amenda stabilită prin sentința instanței de fond. Prin urmare, consideră că instanța de apel prin faptul că nu a întreprins careva măsuri de reînțoarcere a executării pedepsei penale cu amendă, i-a stabilit lui Lungu M. o a doua pedeapsă, prin ce a încălcat principiul „non bis in idem” prevăzut de art. 4 Protocolul 7 CEDO și art. 14 alin. (7) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, articole care consacră dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă.

6.1 La data de 15 octombrie 2014, avocatul Albu V. în numele inculpatului a declarat recurs suplimentar, unde și-a exprimat dezacordul cu pedeapsa aplicată inculpatului, invocînd că la stabilirea acesteia instanța ierarhic inferioară nu a ținut cont de faptul că Lungu M. are șoferia ca un serviciu de bază, aducător de venituri pentru întreținerea familiei sale, totodată nu a luat în considerație și poziția părții vătămate care nu are față de inculpat careva prezenții.

7. Judecînd recursurile ordinare declarate și verificînd argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis, însă din alte motive decît cele indicate de recurent în recurs, iar cel suplimentar urmează a fi respins din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărîrii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărîri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Conform art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limita

temeiurilor prevăzute de art.427 alin. (1) Cod de procedură penală și formulate în cererea de recurs.

Instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără, însă, a agrava situația condamnatului.

Verificând legalitatea hotărîrii atacate pe baza materialelor cauzei, instanța de recurs consideră că vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(1) Cod penal, este pe deplin stabilită, iar calificarea acțiunilor lui Lungu Mihail în baza normei penale menționate este corectă și corespunde circumstanțelor de fapt ale cauzei.

Totodată, Colegiul penal, respinge argumentul recurentului referitor la faptul, că instanța de apel la stabilirea pedepsei greșit a ținut cont de condamnarea lui Lungu M. din 2005, deoarece antecedentul penal a fost stins. În acest sens se menționează că, antecedentul penal stabilit prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 decembrie 2005, nu a fost considerat drept circumstanță agravantă prevăzută de art. 77 alin. (1) lit. a) Cod penal în speța dată, dar a fost indicat drept circumstanță, care servește temei pentru neaplicarea art. 55 Cod penal, care oferă persoanelor posibilitatea de liberare de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, în cazul în care au săvîrșit pentru prima dată o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă.

Concomitent, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel i-a stabilit pedeapsa lui Lungu M. fără a ține cont în deplină măsură de prevederile art. 75 alin. (1), (2) Cod penal.

La acest capitol instanța de recurs ține să menționeze că, potrivit art.75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. Prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Totodată, Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra

corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La fel, Colegiul penal menționează că pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Instanța de judecată trebuie să se conducă de limitele de pedepse stabilite de sistemul dreptului penal, care sunt relativ determinate. Aceste pedepse sunt: minimum și maximum prevăzut de fiecare infracțiune în textul incriminator.

Categoriile pedepselor sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă – amendă, pînă la cea mai aspră – detențiune pe viață.

Revenind la speța supusă judecării Colegiul penal relevă că, norma penală în baza căreia a fost condamnat Lungu M. (art. 264 alin. (1) Cod penal), **prevede pedepse alternative – amendă, muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare.**

Potrivit deciziei instanței de apel, Lungu M. a fost condamnat la pedeapsa închisorii, pe cînd art.75 alin.(2) Cod penal stipulează că, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvîrșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În continuare, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că articolul 394 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală *obligă instanța de judecată să motiveze stabilirea pedepsei cu închisoare, dacă sancțiunea legii penale prevede și alte categorii de pedeapsă.* Despre necesitatea respectării acestor prevederi legale atenționează și Plenul Curții Supreme de Justiție în pct.18 din Hotărîrea nr.8 din 11 noiembrie 2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”.

Astfel, stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și cu pericolozitatea infractorului.

Totodată, Colegiul relevă că prin decizia instanței de apel în privința inculpatului Lungu M. au fost reținute *doar circumstanțe atenuante*, și anume:

recunoașterea vinovăției, căința sinceră, restituirea prejudiciului părții vătămate, faptul că are la educație și întreținere un copil minor.

În continuare, cu toate că, în speță au fost stabilite un cumul de circumstanțe atenuante, precum și lipsa celor agravante, instanța de apel contrar prevederilor art.75 alin. (2) Cod penal și art. 394 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, absolut nemotivat i-a aplicat lui Lungu Mihail pedeapsa cea mai aspră prevăzută la sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat.

În motivarea aplicării pedepsei cu închisoarea instanța a invocat numai că, „scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în speța data nu poate fi atins decât prin stabilirea pedepsei lui Lungu Mihail sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani”.

Reieșind din cele menționate, Colegiul constată ca fiind neargumentată stabilirea celei mai aspre pedepse persoanei nominalizate în astfel de circumstanțe.

Luând în considerare că instanța judecătorească nu exprimă alte interese decât interesele legii, iar potrivit alin.(2) art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece cauza în folosul condamnaților și în baza temeiurilor neinvocate, Colegiul penal lărgit, ținând cont de gravitatea faptei săvârșite de inculpat, de personalitatea acestuia, de cumulul circumstanțelor atenuante, de existența unui copil minor la întreținere, că acesta se caracterizează pozitiv, a recuperat prejudiciul material părți vătămate, a recunoscut vina și s-a căit sincer în cele comise, că infracțiunea săvârșită face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, comisă din imprudență, și de scopul pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, având în vedere atât principiul prevăzut în art.4 Cod penal – umanismul legii penale, cât și al art.61 alin.(2) Cod penal – pedeapsa penală are drept scop corectarea condamnatului, iar executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovaților, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că este rațional să stabilească inculpatului o pedeapsă cu amendă în mărime de 150 unități convenționale, echivalentul a 3000 lei.

Prin urmare, recursul avocatului Vasile Albu în numele inculpatului Lungu Mihail se va admite cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte.

7.1 Referitor la recursul suplimentar declarat de avocatul Albu Vasile în numele inculpatului Lungu Mihail

Colegiul penal menționează că recursul suplimentar declarat de avocatul Albu Vasile în numele inculpatului Lungu M., urmează a fi respins, din motiv că acesta este depus peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Astfel, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2014, care se contestă a fost pronunțată integral la 02 iunie 2014, iar recursul suplimentar declarat de avocatul Albu V. în numele inculpatului Lungu M. a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 15 octombrie 2014 (f.d.147), după expirarea termenului legal de declarare a recursului ordinar.

În speța dată, durata termenului de recurs de 30 zile se calculează începînd cu 03 iunie 2014 și se epuizează la 03 iulie 2014.

Totodată, Colegiul penal remarcă că, legea procesual - penală nu face careva mențiuni referitor la declararea suplimentară a recursului ordinar și nu stabilește alte termene pentru actele suplimentare, decît cele prevăzute la art. 422 Cod de procedură penală.

De aceea, persoanele menționate în dispoziția art. 421 Cod de procedură penală, care au declarat în termen recurs ordinar, iar ulterior au depus recursuri suplimentare, acestea se vor considera ca depuse în termen, dacă ele se încadrează în termenul de 30 zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Colegiul penal conchide că, recursul suplimentar declarat de avocatul Albu Vasile în numele inculpatului, este depus peste termenul legal, prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, deoarece termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel a expirat la data de 03 iulie 2014.

Prezența circumstanțelor nominalizate permit instanței de recurs să concluzioneze asupra inadmisibilității recursului suplimentar declarat de avocatul Albu Vasile în numele inculpatului Lungu Mihail, ca fiind declarat peste termen.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Albu Vasile în numele inculpatului Lungu Mihail, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2014, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre după cum urmează.

Lungu Mihail se condamnă în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale.

Respinge, ca inadmisibil, recursul suplimentar declarat de avocatul Albu Vasile în numele inculpatului Lungu Mihail, în cauza penală în privința lui *Lungu Mihail Nicolae*. În rest, celelalte dispoziții se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 16 decembrie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru